

III

(Acte adoptate în temeiul Tratatului UE)

ACTE ADOPTATE ÎN TEMEIUL TITLULUI VI DIN TRATATUL UE

DECIZIA-CADRU 2008/913/JAI A CONSILIULUI

din 28 noiembrie 2008

privind combaterea anumitor forme și expresii ale rasismului și xenofobiei prin intermediul dreptului penal

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind Uniunea Europeană, în special articolul 29, articolul 31 și articolul 34 alineatul (2) litera (b),

având în vedere propunerea Comisiei,

având în vedere avizul Parlamentului European ⁽¹⁾,

întrucât:

(1) Rasismul și xenofobia sunt încălcări directe ale principiilor libertății, democrației, ale respectării drepturilor omului și libertăților fundamentale și ale statului de drept, principii pe care se întemeiază Uniunea Europeană și care sunt comune statelor membre.

(2) Planul de acțiune al Consiliului și al Comisiei pentru o punere în aplicare optimă a dispozițiilor Tratatului de la Amsterdam privind spațiul de libertate, securitate și justiție ⁽²⁾, concluziile Consiliului European de la Tampere din 15 și 16 octombrie 1999, Rezoluția Parlamentului European din 20 septembrie 2000 privind poziția Uniunii Europene în cadrul Conferinței Mondiale împotriva Rasismului și privind situația actuală în cadrul Uniunii ⁽³⁾ și Comunicarea Comisiei către Consiliu și Parlamentul European privind actualizarea bianuală a tabelii de punctaj pentru evaluarea progreselor în vederea creării unui spațiu de „libertate, securitate și justiție” în Uniunea Europeană (a doua jumătate a anului 2000) solicită luarea de măsuri în acest domeniu. În Programul de la Haga din 4 și 5 noiembrie 2004, Consiliul reamintește angajamentul său ferm de a se opune oricărei forme de rasism, antisemitism și xenofobie, astfel cum a fost deja declarat de către Consiliul European în decembrie 2003.

(3) Acțiunea comună 96/443/JAI a Consiliului din 15 iulie 1996 privind măsurile pentru combaterea rasismului și a xenofobiei ⁽⁴⁾ ar trebui să fie urmată de măsuri legislative suplimentare care să răspundă necesității unei apropieri sporite a actelor cu putere de lege și a actelor administrative ale statelor membre și necesității de a depăși obstacolele din calea cooperării judiciare eficiente, care sunt în principal generate de divergența abordărilor juridice în statele membre.

(4) Conform evaluării Acțiunii comune 96/443/JAI și activităților întreprinse în alte foruri internaționale, cum ar fi Consiliul European, cooperarea judiciară întâmpină încă dificultăți și, prin urmare, este necesară o apropiere sporită a legislațiilor penale din statele membre pentru a se asigura punerea în aplicare eficace a unor dispoziții legale clare și cuprinzătoare în vederea combaterii rasismului și xenofobiei.

(5) Rasismul și xenofobia reprezintă o amenințare împotriva grupurilor de persoane care sunt ținta unui astfel de comportament. Este necesar să se definească o abordare comună în materie de drept penal în Uniunea Europeană cu privire la acest fenomen pentru a se garanta că aceleași fapte constituie o infracțiune în toate statele membre și să se prevadă sancțiuni efective, proporționale și cu efect de descurajare pentru persoanele fizice sau juridice care au comis sau sunt răspunzătoare pentru astfel de infracțiuni.

(6) Statele membre recunosc faptul că acțiunile de combatere a rasismului și a xenofobiei presupun diferite tipuri de măsuri aplicate într-un cadru global și nu pot fi limitate doar la aspecte de drept penal. Prezența decizie-cadru se limitează la combaterea formelor deosebit de grave de rasism și xenofobie prin intermediul dreptului penal. Deoarece tradițiile culturale și juridice ale statelor membre diferă într-o anumită măsură, în special în acest domeniu, în prezent nu este posibilă o armonizare deplină a legislației penale.

⁽¹⁾ Aviz din 29 noiembrie 2007 (nepublicat încă în Jurnalul Oficial).

⁽²⁾ JO C 19, 23.1.1999, p. 1.

⁽³⁾ JO C 146, 17.5.2001, p. 110.

⁽⁴⁾ JO L 185, 24.7.1996, p. 5.

- (7) În prezenta decizie-cadru, termenul de „descendență” ar trebui să fie interpretat ca referindu-se în principal la persoanele sau grupurile de persoane care sunt descendenți ai unor persoane ce ar putea fi identificate prin anumite caracteristici (cum ar fi rasa sau culoarea), fără a fi necesar ca toate aceste caracteristici să mai existe încă. Cu toate acestea, datorită descendenței lor, astfel de persoane sau grupuri de persoane pot face obiectul urii sau al violenței.
- (8) Termenul de „religie” ar trebui să fie înțeles ca referindu-se în sens larg la persoane definite prin referire la convingerile sau credințele lor religioase.
- (9) Termenul de „ură” ar trebui să fie înțeles ca referindu-se la ura pe motiv de rasă, de culoare, de religie, de descendență sau de origine națională sau etnică.
- (10) Prezenta decizie-cadru nu împiedică statele membre să adopte dispoziții în legislația națională prin care să extindă dispozițiile articolului 1 alineatul (1) literele (c) și (d) la infracțiuni împotriva unui grup de persoane definit prin referire la alte criterii decât rasa, culoarea, religia, descendența sau originea națională sau etnică, cum ar fi statutul social sau convingerile politice.
- (11) Ar trebui să se asigure că cercetările și urmărirea în cazul infracțiunilor de natură rasistă și xenofobă nu depind de formularea de declarații sau plângeri de către victime, care sunt adesea deosebit de vulnerabile și au rețineri în ce privește introducerea unei acțiuni în justiție.
- (12) Apropierea legislației penale ar trebui să conducă la combaterea mai eficace a infracțiunilor de natură rasistă și xenofobă, prin promovarea unei cooperări judiciare depline și efective între statele membre. Consiliul ar trebui să aibă în vedere dificultățile care pot exista în acest domeniu la reexaminarea prezentei decizii-cadru pentru a lua în considerare necesitatea unor noi măsuri în această materie.
- (13) Deoarece obiectivul prezentei decizii-cadru, și anume de a asigura că în toate statele membre infracțiunile de natură rasistă și xenofobă se pedepsesc prin cel puțin un nivel minim de sancțiuni penale efective, proporționale și disuasive nu poate fi îndeplinit într-o măsură suficientă de statele membre la nivel individual, deoarece normele trebuie să fie comune și compatibile și întrucât acest obiectiv poate, prin urmare, să fie realizat mai bine la nivelul Uniunii Europene, Uniunea poate adopta măsuri în conformitate cu principiul subsidiarității menționat la articolul 2 din Tratatul privind Uniunea Europeană și prevăzut de articolul 5 din Tratatul de instituire a Comunității Europene. În conformitate cu principiul proporționalității, astfel cum este prevăzut de acest ultim articol, prezenta decizie-cadru nu depășește ceea ce este necesar pentru atingerea obiectivului menționat.
- (14) Prezenta decizie-cadru respectă drepturile fundamentale și este în acord cu principiile recunoscute de articolul 6 din

Tratatul privind Uniunea Europeană și de Convenția Europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, în principal articolele 10 și 11 ale acesteia și reflectate în Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, în special în capitolele II și VI ale acesteia.

- (15) Aspectele legate de libertatea de asociere și libertatea de exprimare, în special libertatea presei și libertatea de exprimare în alte mijloace de informare în masă, au condus în multe state membre la garanții procedurale și la norme speciale în legislația națională privind stabilirea sau limitarea răspunderii.
- (16) Acțiunea comună 96/443/JAI ar trebui abrogată, aceasta devenind perimată odată cu intrarea în vigoare a Tratatului de la Amsterdam, a Directivei 2000/43/CE a Consiliului din 29 iunie 2000 de punere în aplicare a principiului egalității de tratament între persoane, fără deosebire de rasă sau origine etnică⁽¹⁾ și a prezentei decizii-cadru,

ADOPTĂ PREZENTA DECIZIE-CADRU:

Articolul 1

Infracțiuni de natură rasistă și xenofobă

- (1) Fiecare stat membru ia măsurile necesare pentru a se asigura că faptele menționate în continuare, săvârșite cu intenție, sunt pedepsibile:
- (a) instigarea publică la violență sau la ură împotriva unui grup de persoane sau a unui membru al unui astfel de grup definit pe criterii de rasă, culoare, religie, descendență sau origine națională sau etnică;
- (b) săvârșirea unui act menționat la litera (a) prin difuzarea publică sau distribuirea de înscrisuri, imagini sau alte materiale;
- (c) apologia publică, negarea în mod public sau minimizarea vădită în mod public a gravității crimelor de genocid, a crimelor contra umanității și a crimelor de război, astfel cum sunt definite la articolele 6, 7 și 8 din Statutul Curții Penale Internaționale săvârșite împotriva unui grup de persoane sau a unui membru al unui astfel de grup definit pe criterii de rasă, culoare, religie, descendență sau origine etnică sau națională, atunci când comportamentul respectiv este de natură să incite la violență sau ură împotriva unui astfel de grup sau membru al unui astfel de grup;
- (d) apologia publică, negarea în mod public sau minimizarea vădită în mod public a gravității crimelor definite la articolul 6 al Cartei Tribunalului Militar Internațional anexate la Acordul de la Londra din 8 august 1945, săvârșite împotriva unui grup de persoane sau a unui membru al unui astfel de grup definit pe criterii de rasă, culoare, religie, descendență sau origine națională sau etnică, atunci când comportamentul respectiv este de natură să incite la violență sau ură împotriva unui astfel de grup sau membru al unui astfel de grup.

(¹) JO L 180, 19.7.2000, p. 22.

(2) În sensul alineatului (1), statele membre pot alege să pedepsească numai faptele care fie sunt de natură să tulbure ordinea publică, fie prezintă amenințări, injurii sau insulte.

(3) În sensul alineatului (1), referirea la religie este destinată să acopere cel puțin faptele care constituie un pretext pentru a săvârși fapte împotriva unui grup de persoane sau a unui membru al unui astfel de grup definit pe criterii de rasă, culoare, descendență sau origine națională sau etnică.

(4) Orice stat membru poate, la adoptarea de către Consiliu a prezentei decizii-cadru sau ulterior, să facă o declarație potrivit căreia acțiunea de negare sau minimizare vădită a gravității infracțiunilor menționate la alineatul (1) litera (c) și/sau (d) se pedepsește doar în cazul în care infracțiunile menționate la alineatele respective au fost stabilite printr-o hotărâre definitivă dată de o instanță națională a statului membru respectiv și/sau de o instanță internațională sau doar printr-o hotărâre definitivă dată de o instanță internațională.

Articolul 2

Instigarea, complicitatea și tănuirea

(1) Fiecare stat membru ia măsurile necesare pentru a se asigura că instigarea la faptele menționate la articolul 1 alineatul (1) literele (c) și (d) este pedepsibilă.

(2) Fiecare stat membru ia măsurile necesare pentru a se asigura că, în cazul faptelor menționate la articolul 1, complicitatea la săvârșirea acestora este pedepsibilă.

Articolul 3

Sancțiuni penale

(1) Fiecare stat membru ia măsurile necesare pentru a se asigura că faptele menționate la articolele 1 și 2 sunt pedepsibile cu sancțiuni penale efective, proporționale și cu efect de descurajare.

(2) Fiecare stat membru ia măsurile necesare pentru a se asigura că faptele menționate la articolul 1 sunt pedepsibile cu sancțiuni penale, maximul pedepsei fiind cel puțin închisoarea de la unu până la trei ani.

Articolul 4

Motivația rasistă și xenofobă

Pentru alte infracțiuni decât cele menționate la articolele 1 și 2, statele membre iau măsurile necesare pentru a se asigura că motivația rasistă și xenofobă este considerată o circumstanță agravantă sau, dacă este cazul, pentru a se asigura că instanțele judecătorești pot ține seama de această motivație în stabilirea pedepselor.

Articolul 5

Răspunderea persoanelor juridice

(1) Fiecare stat membru ia măsurile necesare pentru a se asigura că o persoană juridică poate fi trasă la răspundere pentru faptele menționate la articolele 1 și 2, săvârșite în

folosul său de orice persoană, acționând fie individual, fie ca parte a unui organ al persoanei juridice, care deține o poziție de conducere în cadrul persoanei juridice, bazată pe:

- (a) împuternicirea de reprezentare din partea persoanei juridice;
- (b) puterea de a lua decizii în numele persoanei juridice; sau
- (c) puterea de a exercita controlul în cadrul persoanei juridice.

(2) În afară de cazurile prevăzute la alineatul (1) din prezentul articol, fiecare stat membru ia măsurile necesare pentru a se asigura că o persoană juridică poate fi trasă la răspundere în cazul în care lipsa de supraveghere sau control din partea unei persoane menționate la alineatul (1) din prezentul articol a făcut posibilă săvârșirea faptelor menționate la articolele 1 și 2 în folosul persoanei juridice de către o persoană aflată sub autoritatea acesteia.

(3) Răspunderea persoanei juridice în temeiul alineatelor (1) și (2) din prezentul articol nu exclude urmărirea penală împotriva persoanelor fizice care sunt autori sau complici la faptele menționate la articolele 1 și 2.

(4) Prin „persoană juridică” se înțelege orice entitate care deține acest statut în temeiul dreptului național aplicabil, cu excepția statelor sau a altor organisme publice aflate în exercițiul autorității statului, precum și a organizațiilor publice internaționale.

Articolul 6

Sancțiuni pentru persoane juridice

(1) Fiecare stat membru ia măsurile necesare pentru a se asigura că persoana juridică trasă la răspundere în temeiul articolului 5 alineatul (1) este pasibilă de sancțiuni efective, proporționale și cu efect de descurajare, care includ amenzi penale și nonpenale și care pot cuprinde alte sancțiuni, precum:

- (a) măsuri de suspendare a dreptului de a beneficia de prestații sau ajutoare publice;
- (b) măsuri de interzicere temporară sau permanentă a dreptului de exercita activități comerciale;
- (c) punerea sub supraveghere judiciară;
- (d) hotărâre judecătorească de dizolvare.

(2) Statele membre iau măsurile necesare pentru a se asigura că persoana juridică trasă la răspundere în temeiul articolului 5 alineatul (2) este pasibilă de sancțiuni sau măsuri efective, proporționale și cu efect de descurajare.

Articolul 7

Norme constituționale și principii fundamentale

(1) Prezenta decizie-cadru nu are efectul de a modifica obligația de a respecta drepturile fundamentale și principiile juridice fundamentale, inclusiv libertatea de exprimare și de asociere, astfel cum este consacrată la articolul 6 din Tratatul privind Uniunea Europeană.

(2) Prezenta decizie-cadru nu are efectul de a impune statelor membre să ia măsuri în contradicție cu principiile fundamentale privind libertatea de asociere și libertatea de exprimare, în special libertatea presei și libertatea de exprimare în alte mijloace de informare în masă, astfel cum rezultă din tradițiile constituționale sau din normele care reglementează drepturile, responsabilitățile și garanțiile procedurale ale presei și ale celorlalte mijloace de informare atunci când aceste norme se referă la stabilirea sau limitarea răspunderii.

Articolul 8

Începerea cercetării sau a urmăririi penale

Fiecare stat membru ia măsurile necesare pentru a se asigura că cercetarea și urmărirea faptelor menționate la articolele 1 și 2 nu depind de declarații sau plângeri ale victimelor acestor fapte, cel puțin în cazurile foarte grave în care faptele au fost săvârșite pe teritoriul său.

Articolul 9

Competența

(1) Fiecare stat membru ia măsurile necesare pentru a-și stabili competența în ceea ce privește faptele menționate la articolele 1 și 2 atunci când faptele au fost săvârșite:

- (a) în tot sau în parte pe teritoriul său;
- (b) de unul dintre resortisanții săi; sau
- (c) în folosul unei persoane juridice cu sediul principal pe teritoriul statului membru în cauză.

(2) La stabilirea competenței în conformitate cu alineatul (1) litera (a), fiecare stat membru ia măsurile necesare pentru a se asigura că aceasta se extinde la cazurile în care faptele au fost săvârșite prin intermediul sistemelor informatice și:

- (a) infractorul era prezent fizic pe teritoriul său la momentul săvârșirii faptei, indiferent dacă fapta a presupus sau nu folosirea unor date dintr-un sistem informatic de pe teritoriul său;
- (b) fapta a presupus folosirea unor date dintr-un sistem informatic de pe teritoriul său, indiferent dacă infractorul a fost prezent fizic sau nu pe teritoriul său la momentul săvârșirii faptei.

(3) Un stat membru poate decide să nu aplice normele referitoare la competență prevăzute la alineatul (1) literele (b) și (c) sau să le aplice doar în anumite cazuri sau circumstanțe.

Articolul 10

Punerea în aplicare și reexaminarea

(1) Statele membre iau măsurile necesare pentru a se conforma dispozițiilor prezentei decizii-cadru până la 28 noiembrie 2010.

(2) Până la aceeași dată, statele membre comunică Secretariatului General al Consiliului și Comisiei textul dispozițiilor care transpun în legislația lor națională obligațiile care le sunt impuse prin prezenta decizie-cadru. Pe baza unui raport întocmit de către Consiliu pe baza acestor informații și a unui raport scris din partea Comisiei, Consiliul evaluează, până la 28 noiembrie 2013, măsura în care statele membre s-au conformat dispozițiilor prezentei decizii-cadru.

(3) Înainte de 28 noiembrie 2013, Consiliul reexaminează prezenta decizie-cadru. În vederea pregătirii acestei reexaminări, Consiliul consultă statele membre pentru a afla dacă au întâmpinat sau nu dificultăți în cooperarea judiciară în ceea ce privește faptele menționate la articolul 1 alineatul (1). De asemenea, Consiliul poate solicita Eurojust să prezinte un raport cu privire la eventualele problemele de cooperare judiciară care au putut apărea între statele membre în acest domeniu ca urmare a diferențelor dintre legislațiile naționale.

Articolul 11

Abrogarea Acțiunii comune 96/443/JAI

Acțiunea comună 96/443/JAI se abrogă.

Articolul 12

Teritorialitatea

Prezenta decizie-cadru se aplică Gibraltarului.

Articolul 13

Intrarea în vigoare

Prezenta decizie-cadru intră în vigoare la data publicării sale în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

Adoptată la Bruxelles, 28 noiembrie 2008.

Pentru Consiliu
Președintele

M. ALLIOT-MARIE